

MEGÚJULÓ ENERGIA

A megújuló energiaforrások (a szélenergia, a napenergia, a vízenergia, az óceánból nyert energia, a geotermikus energia, a biomassa és a bioüzemanyagok) a fosszilis tüzelőanyagok alternatívái, amelyek segítséget nyújtanak az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentéséhez, diverzifikálják az energiaellátást, valamint csökkentik a fosszilis tüzelőanyagok (különösen az olaj és a gáz) megbízhatatlan és változékony piacaitól való függést. A megújuló energiaforrások használatának előmozdítására irányuló uniós jogszabályi keretrendszer jelentős mértékű fejlődésen ment át az elmúlt évek során. A 2030 utáni időszakra vonatkozó szakpolitikai keretről jelenleg folynak tárgyalások.

JOGALAP ÉS CÉLKITŰZÉSEK

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 194. cikke. Az uniós energiapolitika célja az új és a megújuló energiaforrások fejlesztésének előmozdítása a piaci szerkezetátalakításnak az éghajlatváltozással kapcsolatos célokhoz való igazítása és ezek integrálása érdekében.

EREDMÉNYEK

A. Az első lépések

A megújuló energiaforrásokról szóló, 1997. évi fehér könyvet ([COM\(1997\) 0599](#)) követően az EU tagállamai azt a célt tűzték ki maguk elé, hogy 2010-re az energiafogyasztás 12%-át, a villamosenergia-fogyasztásnak pedig 22,1%-át megújuló energiaforrásokból állítják elő. A 2001/77/EK irányelv indikatív célelőirányzatokat állapított meg a tagállamok számára. Miután nem történt előrelépés a 2010-es célok elérése felé, átfogóbb jellegű jogszabályi keretrendszert kellett elfogadni.

B. A megújuló energiákról szóló irányelv

Az együttdöntési eljárásban 2009. április 23-án elfogadott, a megújuló energiaforrásokból előállított energiáról szóló hatályos irányelv (a 2001/77/EK és a 2003/30/EK irányelvet hatályon kívül helyező 2009/28/EK irányelv) előírta, hogy 2020-ra az EU energiafogyasztásának 20%-a kötelezően megújuló energiaforrásokból származzon. Emellett 2020-ra valamennyi tagállamnak el kell érnie a megújuló energiáknak a közlekedési ágazatból kivett 10%-os részesedését. Az irányelv emellett ötletet fogalmazott meg a tagállamok által a céljaik elérése érdekében alkalmazható különféle mechanizmusok – támogatási rendszerek, származási garanciák, közös projektek, a tagállamok, valamint a tagállamok és harmadik országok

közötti együttműködés különböző formái –, továbbá a bioüzemanyagokra vonatkozó fenntarthatósági kritériumok tekintetében.

Az irányelv egyedi nemzeti célkitűzéseket határoz meg minden tagállam vonatkozásában, figyelembe véve azok kiindulópontját és lehetőségeit. A célkitűzések a máltai 10%-tól a svéd 49%-ig terjednek. Az uniós tagállamok tervet készítettek arról, hogy hogyan kívánják a célokat teljesíteni, és [a megújuló energiára vonatkozó nemzeti cselekvési terveikben](#) általános menetrendet állítottak fel. A nemzeti célok megvalósításának eredményeit két évente mérik, amikor az uniós tagállamok [előrehaladási jelentést](#) tesznek közzé a megújuló energiára vonatkozóan.

C. A következő lépések

„Az európai energiapiac egyik meghatározó tényezője” című, 2012. június 6-i közleményében ([COM\(2012\) 0271](#)) a Bizottság meghatározza azokat a területeket, ahol mostantól 2020-ig fokozni kell az erőfeszítéseket annak érdekében, hogy Európa megújulóenergia-előállítására tovább növekedjen 2030-ig és azon túl. A Bizottság 2013 novemberében további iránymutatást nyújtott a megújuló energia támogatási rendszereiről, valamint a megújulóenergia-célkitűzések olcsóbb megvalósítását szolgáló együttműködési mechanizmusok igénybevételéről ([COM\(2013\) 7243](#)). Az iránymutatás a megújuló energiaágazatnak a tagállamok által nyújtható támogatások teljes átdolgozását, és a pályázati eljárások, a betáplálási felárak és a kvótakötelezettségek az átvételi árakkal szembeni előnyben részesítését jelenti be. A környezeti és energiaágazat állami támogatásáról szóló, a 2014–2020 közötti időszakra vonatkozó iránymutatások ([2014/C 200/01](#)) tovább pontosítják majd a megújuló energia támogatási rendszerének új keretét.

Az EU már elkezdte a 2020 utáni időszakra való felkészülést annak érdekében, hogy a 2020 utáni befektetési rendszert illető szakpolitika tekintetében már most világosan lehessen látni. Amint arra a „2050-ig szóló energiaügyi ütemterv” című közleményében ([COM\(2011\) 0885](#)) a Bizottság rámutat, a megújuló energia kulcsfontosságú szerepet játszik hosszú távú stratégiájában. Az energiaágazat szénmentesítésének az ütemtervben vázolt elképzelései szerint 2030-ra a megújuló energiák aránya legalább 30% lesz. Az ütemterv azonban azt is jelzi, hogy a megújuló energiák arányának növekedése 2020 után újabb közbelépés hiányában vissza fog esni. „Az éghajlat- és energiapolitika 2030-ra szóló kerete” című zöld könyv ([COM\(2013\) 0169](#)) 2013. márciusi közzétételét követően a Bizottság az „Éghajlat- és energiapolitikai keret a 2020–2030-as időszakra” című, 2014. január 22-i közleményében ([COM\(2014\) 0015](#)) azt javasolja, hogy a 2020-at követő időszakra ne hosszabbítsák meg a megújuló energiára vonatkozó kötelező nemzeti célkitűzéseket. A kötelező erejű célkitűzés, nevezetesen hogy az energiafogyasztás 27%-a megújuló energiákból származzon, csak uniós szinten érvényes. A Bizottság várakozása szerint a kötelező erejű nemzeti ühg-kibocsátáscsökkentési célok növekedésre fogják serkenteni az energiaágazatot. Ez az irányváltás élénk párbeszédet eredményezett a Tanács és a Parlament között.

A szélesebb értelemben vett uniós stratégia ([COM\(2015\) 0080](#)) részeként a Bizottság 2016. november 30-án közzétette a „Tiszta energia minden európai polgár számára” elnevezésű javaslatcsomagot ([COM\(2016\) 0860](#)), amelyben javasolja a megújuló energiaforrásokról szóló irányelv felülvizsgálatát (Recast 2016/0382)

annak érdekében, hogy az Unió globális vezető szerepre tegyen szert, és hogy biztosítani lehessen, hogy megvalósuljon az a 2030-ra kitűzött cél, hogy az uniós energiafelhasználásban a megújuló energiák részesedése legalább 27%-os legyen. Az új irányelvre irányuló bizottsági javaslat a megújuló energiaforrások használatát is ösztönzi, és hat különböző területet szabályozna:

- a megújuló energiaforrások további népszerűsítése az energiaágazatban;
- a megújuló energiaforrások használatának bevezetése a fűtési és hűtési ágazatban;
- szénmentesítés és a közlekedés ágazat diverzifikálása (azzal a céllal, hogy 2030-ra az ágazat összenergia-fogyasztásának legalább 14%-a megújuló forrásokból származzon);
- a fogyasztók bevonása és tájékoztatása;
- a bioenergiára vonatkozó meglévő uniós fenntarthatósági kritériumok szigorítása;
- annak biztosítása, hogy a kötelezően előírányzott uniós cél időben és költséghatékonyan valósuljon meg.

Az Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottság és a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság által módosított, a megújuló energiaforrások támogatásáról szóló irányelv átdolgozási javaslatát 2018. június 14-én ideiglenesen elfogadták. A megállapodás 2030-ig 32%-os kötelező uniós célkitűzést határozott meg a megújuló energiaforrásokra vonatkozóan. Ami a közlekedési ágazatot illeti, 2030-ra a megújuló energiaforrásokra vonatkozó 14%-os célt tűzte ki, az újszerű bioüzemanyagok és biogázok 3,5%-os részesedésével (2025-ig 1%). Emellett 7%-os felső határt szabott meg az első generációs bioüzemanyagok a közúti és a vasúti közlekedésben képviselt arányára, valamint tervbe vette, hogy egy tanúsítási rendszeren keresztül 2030-ig fokozatosan megszünteti a pálmaolaj és a CO₂-kibocsátást növelő egyéb élelmiszeripari bioüzemanyagok használatát. A megújuló energiaforrások fogyasztásához fűződő fogyasztói jogokat megerősítették, és az energiahatékonyság elsődlegessége lett a vezérelve, továbbá bevezetésre került a megújuló energiaforrások fűtésben és hűtésben való részarányára vonatkozó 1,3%-os indikatív éves növekedési célkitűzés. Az Európai Parlament és a Tanács 2018 decemberében fogadta el hivatalosan a szöveget.

D. Támogató politikák

Az „Energiaunió stratégia” elsődleges célkitűzései között szerepel, hogy a villamosenergia-infrastruktúrát alkalmassá tegyék a megújuló energiaforrások széles körben való alkalmazására (lásd még az energiapolitikáról szóló, [2.4.7.](#) számú ismertetőt), és azt a 2050-ig szóló energiaügyi ütemterv és az energiainfrastruktúra csomag is támogatja (lásd még a belső energiapiacról szóló, [2.1.9.](#) számú ismertetőt). A megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos technológiai megoldások új generációjának támogatása és fejlesztése szintén a stratégiai energiatechnológiai (SET) terv kulcsfontosságú eleme (lásd még az energiapolitikáról szóló, [2.4.7.](#) számú ismertetőt).

E. Erőforrás-specifikus kérdések

1. Biomassza és bioüzemanyagok

Az Uniónak jelenleg két célja van a bioüzemanyagokat illetően: az egyik, hogy 2020-ra a közlekedésben használt üzemanyagok 10%-át megújuló energiából lehessen fedezni (a megújuló energiákról szóló irányelv (2009/28/EK)), és hogy az üzemanyag-beszállítókat arra kötelezze, hogy üzemanyagaik ühg-intenzitását 2020-ra 6%-kal csökkentsék (az üzemanyagok minőségéről szóló irányelv (2009/30/EK)). Az „Éghajlat- és energiapolitikai keret a 2020–2030-as időszakra” című, 2014. január 22-i közleményében ([COM\(2014\) 0015](#)) a Bizottság azt javasolta, hogy ezt a két célkitűzést 2020 után szüntessék meg. Ez a szemléletbeli-változás az annak kapcsán felmerülő bizonytalansághoz köthető, hogy hogyan lehet minimalizálni a bioüzemanyagokkal kapcsolatos földhasználat következtében kialakuló közvetett kibocsátást.

2015-ben mind a megújuló energiaforrásokról, mind az üzemanyagok minőségéről szóló irányelvet felülvizsgálták, hogy azok rendelkezzenek a bioüzemanyag-termelés negatív környezeti hatásairól (a földhasználat közvetett megváltozása és a keletkező üvegházhatásúgáz-kibocsátás).^[1] Ennek megfelelően a gabonafélékből és egyéb, keményítőben gazdag növényekből, cukor-, illetve olajnövényekből, valamint az elsősorban energiakinyerés céljából mezőgazdasági területen fő terményként termesztett növényekből előállított bioüzemanyagok által képviselt energia-részarány nem haladhatja meg a tagállamokban közlekedési célra 2020-ban felhasznált végső energiafogyasztás 7%-át.

A biomasszára vonatkozó nem kötelező érvényű kritériumok 2010. februári közzétételét ([COM\(2010\) 0011](#)) követően a Bizottság úgy határozott, hogy az eredeti ajánlások sikerességének felmérése, valamint annak eldöntése érdekében, hogy kötelező előírásokat kell-e a jövőben bevezetni, felülvizsgálja az intézkedéseket. A módosított [megújulóenergia-irányelvre](#) ([COM\(2016\) 0767](#)) irányuló 2016. novemberi bizottsági javaslat kitér a közlekedésben használt bioüzemanyagok, a fűtésre és energiatermelésre használt folyékony bio-energiahordozók, valamint a szilárd és gáznemű biomassza-tüzelőanyagok frissített fenntarthatósági kritériumaira. A javaslat a fejlett bioüzemanyagokat illetően 3%-os al-célkitűzést határoz meg. Míg az első generációs bioüzemanyagokra vonatkozó meglévő 7%-os határértéket fenntartja, bevezeti az üzemanyagforgalmazókra vonatkozó azon uniós szintű kötelezettséget, hogy legalább 6,8%-ban alacsony kibocsátású és megújuló energiát használjanak, valamint kiterjeszti az uniós fenntarthatósági kritériumokat a bioenergiára (a fűtési és hűtési, valamint elektromosáram-szolgáltatási célú biomasszára és biogázra).

2. Tengeri szélenergia és az óceánok energiája

Az energiapolitika második, 2008. novemberi stratégiai felülvizsgálatát követően a Bizottság 2013. november 13-án közzétette a „Tengeri szélenergia: az energiapolitikai célkitűzések 2020-ig és azt követően történő megvalósításához

[1]Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/1513 irányelve (2015. szeptember 9.) a benzin és a dízelüzemanyagok minőségéről szóló 98/70/EK irányelv és a megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról szóló 2009/28/EK irányelv módosításáról (HL L 239., 2015.9.15., 1. o.).

szükséges intézkedések”(COM(2008) 0768) című közleményét, amelynek célja a tengeri és part menti szélenergia fejlesztésének előmozdítása az EU-ban.

2014. január 20-án a Bizottság a „Kék energia: az európai tengerekben és óceánokban rejlő energia potenciáljának kiaknázásához szükséges intézkedések 2020-ig és azon túl” (COM(2014) 0008) című közleményében cselekvési tervet vázolt fel az óceán, köztük a hullámok és az ár-ápanya, a hőenergia-konverzió és a sótartalom-különbség által generált energia kihasználásának fejlesztése céljából.

AZ EURÓPAI PARLAMENT SZEREPE

A Parlament következetesen elismerte a megújuló energiaforrások kivételes jelentőségét és a 2020-ig^[2], illetve újabban 2030-ig tartó kötelező célkitűzések megállapításának fontosságát. 2014 februárjában a Parlament állásfoglalást^[3] fogadott el, amelyben a 2030-ig terjedő éghajlati és energiakeret kapcsán benyújtott bizottsági javaslatot szűklátóköruinek és túl szerénynek titulálta. Ehelyett arra szólított fel, hogy az uniós szintű energiafogyasztásban a megújuló energiák részaránya kötelező érvényűen 30%-os legyen, amelyet a tagállamok számára előírt nemzeti célkitűzések teljesítésével kell elérni, és arra hívott fel, hogy terjesszék ki a közlekedésben használt üzemanyagokra vonatkozó célkitűzéseket 2020 utánra is.

A Parlament emellett a múltban felszólított a megújuló energiaforrások használatára irányuló uniós szintű, ösztönző rendszer hosszabb távon történő kialakítására^[4], és az intelligens hálózatok technológiájának támogatására^[5]. A Parlament többször is kérte a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot a megújuló energiával történő fűtés és hűtés jogszabályi kereteire annak érdekében, hogy növelni lehessen a megújuló energiaforrások arányát az energiatermelésen belül.

A megújuló energiákról szóló irányelv elfogadásával a Parlament szigorította és egyértelművé tette a különféle mechanizmusokat, ugyanakkor létrehozta az egész szakpolitika környezeti fenntarthatóságának szavatolására szolgáló rendszert. A Parlament különösen a következők tekintetében játszott fontos szerepet:

- a szállításban használt megújuló üzemanyagokkal kapcsolatos célkitűzés feltételrendszerének meghatározása a megújuló bioüzemanyagok mennyiségi és minőségi fenntarthatósági kritériumainak megállapításával (szociális fenntarthatóság, földhasználati jogok, az élelmezésbiztonságra és az élelmiszerárakra gyakorolt hatás stb.), rámutatva különösen a földhasználat közvetett megváltozásával kapcsolatos problémákra;

[2]A megújuló energiák arányáról az EU-ban és a konkrét intézkedésekre irányuló javaslatokról szóló, 2005. szeptember 29-i európai parlamenti állásfoglalás (HL C 227. E, 2006.9.21., 599. o.), a megújuló erőforrásokkal történő fűtésről és hűtésről szóló, 2006. február 14-i európai parlamenti állásfoglalás (HL C 290. E, 2006.11.29., 115. o.), a biomasszára és a bioüzemanyagokra vonatkozó stratégiáról szóló, 2006. december 14-i európai parlamenti állásfoglalás (HL C 317. E, 2006.12.23., 890. o.) és a megújuló energiára vonatkozó európai útitervről szóló, 2007. szeptember 25-i európai parlamenti állásfoglalás (HL C 219. E, 2008.8.28., 82. o.).

[3]Az Európai Parlament 2017. február 5-i állásfoglalása a 2030-ig szóló energiaügyi ütemtervről (HL C 93., 2017.3.24., 79. o.).

[4]Az Európai Parlament 2010. november 25-i állásfoglalása a 2011–2020-as időszakra vonatkozó új európai energiastratégiáról (HL C 99. E, 2012.4.3., 64. o.).

[5]Az Európai Parlament 2011. július 5-i állásfoglalása a 2020-ra és azutánra vonatkozó energia infrastruktúra prioritásokról (HL C 33. E, 2013.2.5., 46. o.).

- a megújuló energiák a villamosenergia-hálózati infrastruktúrába történő bekapcsolásának biztosítása;
- a 2014. évi felülvizsgálati záradék szerepének korlátozása a kötelező érvényű célkitűzések újratárgyalásának elkerülése érdekében.

2013 márciusában a Parlament támogatta a 2050-ig szóló energiaügyi ütemtervet^[6], valamint felkérte a Bizottságot, hogy mihamarabb nyújtson be – az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésére, a megújuló energiára és az energiahatékonyságra irányuló mérföldköveket és célokat is kijelölő – 2030-ra szóló szakpolitikai keretet. Állásfoglalásában elsősorban azt hangsúlyozta, hogy a megújuló energiákba történő befektetés ösztönzése érdekében szilárd szabályozási keretre van szükség, hogy a meglévő együttműködési megállapodásokat teljes mértékben kihasználva fokozottabb uniós fellépésre van szükség a megújuló energiára vonatkozó politikában, valamint hogy a decentralizált és helyi energiatermelés külön szerepet fog játszani. A Parlament felkérte a Bizottságot, hogy nyújtson be elemzést és javaslatokat arról, hogy hogyan lehet a megújuló energiaforrásokat fenntartható módon és nagyobb hatékonysággal használni az EU-ban.

2016 júniusában a Parlament állásfoglalást^[7] fogadott el a megújuló energiáról szóló eredményjelentésről, amelyben felszólította a Bizottságot, hogy terjesszen elő nagyra törőbb, 2030-ig tartó éghajlat- és energiapolitikai csomagot, amely a megújuló energiaforrásokra vonatkozó uniós célt legalább 30%-ra emeli, mely célt egyedi nemzeti célok révén kell elérni. Rámutatott, hogy a 2020-ra elfogadott célkitűzéseket kell minimális kiindulási alapnak venni a megújuló energiákról szóló irányelv felülvizsgálatakor. 2018. január 17-i állásfoglalásában^[8] a Parlament azt irányozta elő, hogy 2030-ra az összes energia legalább 35%-át megújuló energiaforrásokból állítsák elő, valamint hangsúlyozta, hogy a saját fogyasztás jog.

2016 novemberében az Európai Bizottság átdolgozott javaslatot nyújtott be a megújuló energiaforrások támogatásáról szóló irányelvre vonatkozóan. A megállapodás 2030-ig 32%-os kötelező uniós célkitűzést határozott meg a megújuló energiaforrásokra vonatkozóan. Az Európai Parlament és a Tanács 2018 decemberében fogadta el hivatalosan a szöveget. [\(\(EU\) 2018/2001 irányelv\)](#) A tagállamoknak 2021. június 30-ig kell átültetniük a nemzeti jogba az átdolgozott irányelvet. Az átdolgozott irányelv 2021. július 1-jétől lép hatályba.

Frédéric Gouardères / Francesca Beltrame
04/2019

[6]Az Európai Parlament 2016. március 14-i állásfoglalása a 2050-ig szóló energiaügyi ütemtervről: egy energiagazdag jövő (HL C 36., 2016.1.29., 62. o.)

[7]Az Európai Parlament 2018. június 23-i állásfoglalása a megújuló energiáról szóló eredményjelentésről (HL C 91., 2018.3.93., 16. o.)

[8]<http://www.europarl.europa.eu/news/hu/press-room/20180112IPR91629/ambiciozus-celok-a-tisztabb-hatekonyabb-energiafelhasznalaset>

